

In en Om het Humanistisch Verbond

Mededelingen voor de leden/ no. 3

Congres 1963, 20 en 21 april te Utrecht

Wijze van aanmelding:

Voor *gemeenschapsafgevaardigden*:

Door middel van speciale aanmeldingskaart annex geloofsbrief, die iedere gemeenschap is toegezonden.

Voor *niet-afgevaardigden*:

Door middel van een briefkaart.

In beide gevallen moet de aanmelding verzonden worden aan het Centraal Bureau, Oudegracht 152, te Utrecht.

Indien *logies* bij geestverwanten wordt gewenst, dienen aanvragen hiervoor gericht te worden tot Mevr. M. van Gorkom-Lechner, Mauritsstraat 64 te Utrecht, Telefoon 030 - 2 28 70. Deelname aan *gezamenlijke koffietafel* op 21 april is voor iedereen mogelijk. De kosten hiervan bedragen f 4,- en betaling dient vóór 10 april plaats te vinden door overmaking of storting van dit bedrag op postrekening no. 56 55 90 ten name van de penningmeester van de gemeenschap Utrecht van het Humanistisch Verbond. Op het girostrookje moet vermeld worden, aan welk adres de bonnen voor deze lunch gezonden moeten worden en eventueel, of men vegetariër is.

Alle aanmeldingen voor deelname aan het congres, voor de lunch en voor logies moeten vóór 10 april in Utrecht binnen zijn.

Programma

zaterdag 20 april

14.15-15.00 ontvangst en inschrijving
15.00-18.00 1e zitting
18.00-19.00 Pauze
19.00-20.30 2e zitting
20.30-21.00 Pauze
21.00-22.30 Gezellig samenzijn

zondag 21 april

10.00-12.00 Openbare bijeenkomst
12.00-14.00 Koffietafel
14.00-17.00 3e zitting

Agenda

- I. Opening
- II. a. Mededelingen
b. Notulen congres 1961
- III. a. Jaarverslagen secretaris
b. Jaarverslagen penningmeester
- IV. Begroting 1963/1964
- V. Voorstellen
- VI. Openbare bijeenkomst
- VII. Voorstellen (vervolg)
- VIII. a. Verkiezing Hoofdbestuur
b. Verkiezing Redacteuren
c. Verkiezing Financiële Commissie
- IX. Bestuursoverdracht
- X. Sluiting

V- VII Congresvoorstellen

1. Het Congres van het Humanistisch Verbond, enz. enz.

overwegende dat uit de traditie stammende gebruiken bij het zogenaamde ontgroenen in de Nederlandse studentencorpora een jaarlijks weerkerend gebeuren zijn,

dat vele van deze gebruiken in strijd zijn met humanistische opvattingen omtrent eerbied voor de menselijke persoonlijkheid en verantwoordelijkheid voor de medemens,

dat van deze gebruiken meer negatieve dan positieve invloeden uitgaan op de verdere vorming van de desbetreffende jonge mensen,

keurt deze situatie ten sterkste af en is van oordeel, dat aan deze besloten studentenorganisaties, waarin bovenbedoelde gebruiken, gebaseerd op menselijke ongelijkwaardigheid, bij herhaling kunnen voorkomen en zelfs tot norm worden verheven, geen enkele steun dient te worden gegeven,

tevens overwegende, dat slechts een klein gedeelte van de in Nederland studerende aan een hogeschool of universiteit is aangesloten bij de hier bedoelde studentenorganisaties,

doet een dringend beroep op de Nederlandse overheid en particulieren bedoelde organisaties en haar leden dan ook in dit licht te beoordelen en als zodanig te behandelen, en in het algemeen noch direct noch indirect te bevorderen, dat deze organisaties of haar leden - op grond van hun lidmaatschap(!) - op enigerlei wijze exclusief bevoorrecht worden,

draagt het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond op de tekst van deze resolutie ter kennis te brengen van de daarvoor in aanmerking komende overheidsinstanties, van de daarvoor in aanmerking komende werkgeversorganisaties, en van de Nederlandse pers, en gaat over tot de orde van de dag.

(Amsterdam/Tuinsteden-West)

Toelichting:

Gedurende verscheidene weken hebben de dagbladen uitvoerig melding gemaakt van gebeurtenissen, die zich tijdens de groentijd binnen de studentencorpora hebben afgespeeld. Hoewel de aanleiding tot deze uitvoerige berichtgeving vooral gezocht moet worden in de excessen die zijn voorgekomen in het Amsterdamsch Studenten Corps, zou er waarschijnlijk van een misvatting gesproken moeten worden, indien de mening zou postvatten, dat deze excessen zich uitsluitend in Amsterdam zouden hebben voorgedaan. De berichtgeving in de dagbladpers laat er geen twijfel over bestaan, dat in bepaalde studentenorganisaties in de andere universiteitssteden gelijke, althans gelijksoortige euvelen zijn aan te wijzen. Welke de excessen zijn, kan verder onbesproken worden gelaten. Deze mogen bekend worden verondersteld.

Onze aandacht bepale zich tot twee punten:

1e. welke waarde moet aan het ontgroenen op zichzelf worden toegekend?, en 2e. staat de mentaliteit in de gewraakte corpora wel op een zodanig peil, dat het toepassen van een ontgroeningssysteem zonder het toebrengen van lichamelijke letsel en zonder aantasting van beschavingssnormen kan verlopen?

Sub 1. Als punten van uitgang ten deze mogen worden opgesomd de argumenteringen, die bepaalde voorstanders van het ontgroenen ter rechtvaardiging van hun standpunt aanvoeren. Als zodanig kunnen o.a. worden genoemd: de groentijd stelt een hergeboorte voor; de groentijd wortelt in inwijdingsceremoniën en lijkt op een doop, vuurproef of stamrite.

Bij de beoordeling van de vorengenoemde „wedergeboorte” houde men in het oog, dat deze argumentering voortkomt uit een brein, dat het gebruik van geweld en vernedering op zichzelf niet verwerpelijk acht. Geeft men zich rekenschap van „het wortelen in inwijdingsceremoniën en de gelijkenis met een stamrite”, dan kan men zich terzake een beeld vormen door kennis te nemen van de publicaties, waarin wordt gesproken van ongelijkheid, vernedering, ongemak en sarren.

De vraag werpt zich op: heeft dit alles ook maar enige waarde, indien het gaat om de verdere ontplooiing van de student? Indien deze vraag ontkennend wordt beantwoord, zou dan wel een bevestigend antwoord verwacht mogen worden, indien de ontgroening in een „mildere” vorm, op een in menselijke zin aanvaardbare wijze zou plaats hebben? Is er niet eerder sprake van een vertroebeling, indien naar het oordeel van een bepaalde „stam” de verdere scholing en ontwikkeling noodzakelijkerwijze moet worden voorafgegaan door het kaalscheren, de vernedering van de nieuwe studiegenoten en het gebruik van geweld, dat op zichzelf niet verwerpelijk zou zijn.

Zo er in de kringen van de voorstanders al pogingen zijn gedaan de „voordelen” van het ontgroenen aan te tonen, dan nog kan niet worden ontkend, dat de toegepaste methoden mensen-onwaardig genoemd moeten worden.

Sub 2. Onder verwijzing naar de uitvoerige publikaties over de excessen, en in aanmerking nemend, dat er van een ernstig recidivisme bij de corpora sprake is (een recidivisme, waarvan het einde nog moet blijken!), moet de gestelde vraag ontkennend beantwoord worden. Ook voorheen - hoewel in mindere mate - zijn berichten verschenen, die op de bestaande ontstellende mentaliteit wijzen. Dit minder-aan-de-opervlakte-treden voorheen betekent blijkens de gedane mededelingen van ingewijden allerminst dat de verhoudingen toen beter waren dan thans.

De mentaliteit, die er in de gewraakte corpora blijkbaar bestaat, wordt wel sterk getypeerd door het feit, dat de bedrijvers van de excessen in mindere mate ter verantwoording zijn geroepen dan de publicisten, die het scherm, dat de scène aan het oog onttrok, hebben opgetrokken.

Indien wij de vraag stellen wie dit alles aan-

gaat, dan is ons antwoord: het gehele Nederlandse volk!

Kan een volk, dat zichzelf respecteert, toestaan, dat er in bepaalde delen van zijn maatschappij voorvallen zijn te bespeuren als de onderhavige, dat een relatief kleine groep meent zich handelingen te kunnen permitteren – zij het in eigen kring – en een systeem in stand te kunnen houden, dat voor een ware menswording een nadeel betekent.

Na hetgeen is gezegd en geschreven ook door hen, die meer van nabij deze gehele onverkwikkelijke zaak hebben kunnen beoordelen (i.c. professoren), en dat van afkeuring getuigt, zou een ander inzicht kunnen groeien, dat mede door de aangekondigde hervormingen ons inzake de ontgroening en wat daaraan vastzit weer gerust zou kunnen stellen. Helaas kunnen wij dat niet zijn!

Indien verder in aanmerking wordt genomen, dat de „stam” en zijn leden pretenderen een zekere superieure allure te bezitten boven de academisch gevormden, die niet tot de „stam” behoren of hebben behoord, dan komt het ons te meer gewenst voor, dat deze resolutie ter kennis van de genoemde instanties, enz. wordt gebracht.

Prae-advies Hoofdbestuur: Na alles wat over dit onderwerp, ook van onze kant gezegd (voor de radio), en geschreven is (in Mens en Wereld), lijkt een dergelijke uitspraak niet nogmaals nodig; zij wordt dan ook ontraden.

2. Het congres enz., besluit:

Het hoofdbestuur bevordert, dat in de hogere klassen van het V.H.M.O. de grondbeginselen der filosofie niet zullen ontbreken.

(Voorburg Rijswijk)

Toelichting: In al wat het mensdom ernstig bezig houdt, zijn wijsgerige elementen vervat, en de aanraking tussen het wijsgerig onderzoek en de rest van het beschaafde leven komt ieder ogenblik langs omwegen tot stand. De door het humanistisch vormend onderwijs geboden gelegenheid de jeugd naar de wijsbegeerte te wijzen, dient het Verbond aan te grijpen.

Prae-advies Hoofdbestuur:

Geen bezwaar, gezien deze wens reeds in het rapport Bijbelkennis en Godsdienssonderwijs op de Openbare School geuit wordt, dit op gepaste wijze te bevorderen. Dit betekent echter niet dat filosofie als leervak in de plaats van het humanistisch vormingsonderwijs kan treden.

3. Het congres enz.,

Acht het van het grootste belang om de door het Verbond te voeren publiciteit te bundelen, te richten en te vergroten. Het meent dat de daartoe vereiste – uitgebreide – middelen moeten worden bijeengebracht in een daarvoor speciaal op te richten fonds en stelt voor een commissie door het Hoofdbestuur te doen instellen van terzake deskundigen en geïnteresseerden. Deze zal moeten onderzoeken of, en zo ja, hoe binnen zo kort mogelijke termijn deze gedachte kan worden gerealiseerd of hoe anderszins gehandeld moet worden teneinde het omschreven doel te bereiken.

(Bilthoven)

Toelichting:

In het huidige tijdsbestek moet de zogenaamde publiciteit, met name de propaganda, op veelal grootse en in elk geval moderne wijze worden aangepakt. Hij moet, teneinde negatieve resultaten te voorkomen, gericht zijn en kan, gezien de enorme sommen gelds die hij vereist, in de grote lijnen en in de opzet alleen vanuit het Hoofdbestuur worden gevoerd. Hetgeen totnutoe is geschied, getuigt van grote werkkraft en wil van het Hoofdbestuur, maar is, zoals zoveel andere zaken door het gebrek aan middelen gehandicapt, te weinig mede op de toekomst gericht geweest en te weinig gepland. Wil dit laatste gebeuren, en de Gemeenschap acht dit een noodzaak, dan zullen ook hiervoor opofferingen moeten worden getroost, nadat een grondig inzicht is verkregen.

Prae-advies Hoofdbestuur:

Nieuwe fondsvorming naast het Steunfonds moet beslist ontraden worden. Bovendien wordt een groots opgezette publiciteit voor het Verbond niet doeltreffend geacht. Overigens is het Hoofdbestuur bereid bij de public relations nog meer dan tot dusver deskundigen in te schakelen.

4. Het congres, enz., verzoekt alle gemeenschappen ter plaatse een onderzoek in te stellen naar de invloed van het niet geabonneerd zijn op „Mens en Wereld” op het ledenverlies en hierover binnen een half jaar verslag uit te brengen aan het Hoofdbestuur. In geval duidelijk merkbare invloed blijkt, wordt het Hoofdbestuur verzocht nogmaals het belang van het automatisch toezenden van „Mens en Wereld” aan alle leden af te wegen tegen de financiële consequenties. (Eindhoven e.o.)

Toelichting:

1. In het verleden is er al vele malen sprake geweest van de wenselijkheid „Mens en Wereld” aan alle leden toe te sturen.
2. In persoonlijke gesprekken met ex-leden van de gemeenschap Eindhoven en Omstreken is de indruk versterkt, dat vooral het niet geabonneerd zijn op „Mens en Wereld” een belangrijke oorzaak is van het verlies van de belangstelling voor het Humanistisch Verbond.
3. Gezien deze bevindingen is het o.i. van groot belang, dat ook in de andere gemeenschappen van het Humanistisch Verbond een dergelijk onderzoek (weer) plaats vindt.
4. Indien bovenbedoelde invloed inderdaad algemeen blijkt te bestaan, is het o.i. urgent dat het Hoofdbestuur nogmaals in ernstige overweging neemt de toezending van „Mens en Wereld” automatisch te verbinden aan het lidmaatschap.

Prae-advies Hoofdbestuur:

Tegen het onderzoek op zichzelf bestaat geen bezwaar; er wordt evenwel een veel uitgebreider onderzoek naar de redenen van bedanken ingesteld. Het resultaat daarvan ware af te wachten. Intussen is het hoofdbestuur bereid aan nieuwe leden, door bemiddeling van de gemeenschap, gedurende het eerste jaar desgewenst een gratis abonnement beschikbaar te stellen, boven de 10% gratis abonnementen, waarop de gemeenschap voor minder draagkrachtige leden aanspraak kan maken.

5. Het Congres van het Humanistisch Verbond, enz., besluit: het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond uit te nodigen

- a. op korte termijn, na overleg in het Humanistisch Centrum Mens en Wereld, een circulaire of eenvoudige folder te doen samenstellen, waarin wordt uiteengezet welke humanistische organisaties en organen in Nederland bestaan, wat deze doen en nastreven, en wat de verschillen tussen hen zijn, alsmede welke bijdragen bij aansluiting worden gevraagd.
- b. te bevorderen dat deze uiteenzetting, met een begeleidend schrijven waarin men wordt uitgenodigd tevens toe te treden tot die organisatie(s) en organen, waarvan men nog geen lid of contribuant is, doch dit wel zou moeten zijn, in het najaar van 1963 wordt toegezonden aan de leden van alle desbetreffende organisaties en organen. (A'dam Tuinsteden-West)

Toelichting:

1. Vele leden van andere humanistische organisaties blijken geen lid van het Verbond te zijn, en omgekeerd. Dit vindt o.a. haar oorzaak in een veel voorkomende verwarring omtrent de talloze humanistische organisaties en organen, en meestal niet in principiële bezwaren tegen één of meerdere van deze. Enerzijds bestaat veelal het misverstand dat men door het lidmaatschap van het Verbond b.v. recht heeft op een plaats in het A.H. Gerhardhuis, of op hulp van Humanitas, anderzijds dat men door aangesloten te zijn bij

een organisatie met een beperkte specifieke doelstelling, zoals b.v. contribuant Humanistisch Thuisfront, lid Humanitas, lid Humanistische Werkgemeenschap in de P.v.d.A., lid Luisterkring te zijn, tevens direct deel uitmaakt van het Verbond, en dit steunt. In de in het voorstel genoemde uiteenzetting zou in ieder geval er op gewezen dienen te worden, dat van bewuste humanisten, die wel lid zijn van b.v. de Humanistische Werkgemeenschap in de P.v.d.A. verwacht mag worden dat zij zich ook bij het Verbond als algemene organisatie aansluiten.

2. Wij menen dat het juist is wanneer het Hoofdbestuur in het te verstrekken prae-advies op dit voorstel opgeeft welke kosten naar schatting voor het Verbond aan de voorgestelde activiteit zijn verbonden, alsmede vermeldt of deze kosten al dan niet ten laste van de ingediende begroting kunnen worden gebracht, opdat het Congres weet of het eventueel bij aanneming van het voorstel de begroting dient te wijzigen.

Prae-advies hoofdbestuur:

Voorstel wordt overgenomen; kosten zullen aanvaardbaar blijken.

6. Het Congres van het Humanistisch Verbond, enz., besluit: het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond op te dragen:

- a. zodra de door de Stichting Steunfonds Praktisch Humanisme aan de Centrale Kas van het Humanistisch Verbond ten behoeve van de uitbreiding van het Geestelijk Verzorgingswerk uit te keren middelen dit mogelijk maken bij voorrang over te gaan tot de aanstelling van een bezoldigd Geestelijk Raadsman, welke als volledige of gedeeltelijke taak zal hebben de geestelijke verzorging van de erkende gewetensbezwaarden op grond van de Dienstweigeringswet, voorzover deze daar prijs op stellen en ter plaatse waar deze zich bevinden,
- b. aan de aanwezigheid van een dergelijke raadsman op ruime schaal en regelmatig bekendheid te geven. (A'dam Tuinsteden-West)

Toelichting:

Wij menen, dat verscheidene jaren geleden door het Hoofdbestuur een centraal geestelijk raadsman voor gewetensbezwaarden inzake de militaire dienst is benoemd. Reeds sedert enige jaren wordt deze raadsman in geen enkele documentatie van het Humanistisch Verbond vermeld.

Hieruit zou kunnen worden geconcludeerd, dat deze raadsman niet meer in functie is. Doch ook indien deze raadsman nog wel in functie zou zijn kan worden gesteld, dat deze raadsman noch bij de leden en gemeenschappen noch bij de gewetensbezwaarden zelf enige bekendheid geniet, en dat het voor een niet-bezoldigde kracht – gezien de uitgebreidheid van het terrein, ook in letterlijke zin – praktisch niet mogelijk zal zijn de gestelde taak naar behoren te verrichten.

In het jaarverslag van het Humanistisch Verbond over 1959 werd medegedeeld, dat de door het Hoofdbestuur ingestelde Commissie Militaire Dienstplichtigen en Dienstweigerers in dat jaar aan het Dagelijks Bestuur van het Humanistisch Verbond rapport had uitgebracht. De inhoud van het rapport werd niet aan de gemeenschappen bekendgemaakt. Uit het feit, dat het Dagelijks Bestuur de Centraal Geestelijk Raadsman en de Organisatie-secretaris heeft opgedragen zich bezig te houden met de uitwerking van de in het commissie-rapport gegeven adviezen, concluderen wij, dat de adviezen van de commissie reeds in 1959 de instemming van het Dagelijks Bestuur hadden. Op het Congres in april 1961 deelde de Algemeen Secretaris mede, dat de uitvoeringsmaatregelen in het Dagelijks Bestuur lang op behandeling hadden liggen wachten, doch dat in het najaar van 1961 in enkele plaatsen proefbijeenkomsten zouden wor-

den gehouden. In het jaarverslag over 1961 wordt echter weer met geen woord over deze bijeenkomsten gesproken. Afhankelijk van de inhoud van het jaarverslag over 1962 stellen wij ons dan ook voor het Hoofdbestuur vragen van ongeveer de volgende inhoud te stellen:

1. Is het Hoofdbestuur bereid het door het Dagelijks Bestuur blijkbaar goedgekeurde, van begin 1959 daterende rapport van de Commissie Militaire Dienstplichtigen en Dienstweigeraars aan de gemeenschapsbesturen ter vertrouwelijke kennisneming toe te zenden, opdat deze zich een indruk kunnen vormen omtrent de wijze, waarop het Hoofdbestuur c.q. het Dagelijks Bestuur het onderhavige probleem tracht te benaderen?
2. Zijn de maatregelen ter uitvoering van het Commissie-advies door het Dagelijks Bestuur zelf behandeld of aan de Centraal Geestelijk Raadsman en de Organisatie-secretaris gedelegeerd?
3. Indien de Centraal Geestelijk Raadsman voor gewetensbezwaarden inzake de militaire dienst in 1959 nog in functie was, waarom is deze dan niet bij de uitvoeringsmaatregelen betrokken?
4. Welk doel hadden de proefbijeenkomsten, welke in het najaar van 1961 zouden plaats vinden?
5. In welke plaatsen hebben deze proefbijeenkomsten plaatsgevonden en tot welke conclusie hebben zij geleid?
6. Welke andere uitvoering zal aan de in het rapport gegeven adviezen worden gegeven en wanneer?

Het is duidelijk, dat het vrijwel ondoenlijk is zonder het antwoord op bovenstaande vragen te kennen, aan het Congres een voorstel tot het nemen van een uitvoerig en gedetailleerd besluit op deze punten voor te leggen. Anderzijds is het echter zo, dat binnen de werkingsfeer der Humanistische organisaties sinds jaren zorg wordt besteed aan de buitenkerkelijke militairen, een zorg die binnen afzienbare tijd nog zal kunnen worden uitgebreid door de intrede van humanistische geestelijk raadslieden in de militaire kazernes e.d. Tot dusverre zijn de erkende gewetensbezwaarden echter verstoken gebleven van humanistische geestelijke verzorging. Voor buitenstaanders lijkt het zelfs zo alsof het georganiseerde humanisme in Nederland zich principieel alleen bezig zou wensen te houden met de geestelijke verzorging van buitenkerkelijke militairen en niet van buitenkerkelijke gewetensbezwaarden.

Het antwoord op de vraag of het georganiseerde humanisme in Nederland zich al dan niet zou moeten uitspreken tegen de militaire defensie als middel tot bescherming van menselijke waarden is niet van belang bij de benadering van het probleem van geestelijke hulp aan mensen of groepen van mensen, die zich al dan niet door hun schuld in niet-normale omstandigheden bevinden. Een zodanige groep vormen de erkende gewetensbezwaarden.

Het lijkt ons dan ook juist thans – d.w.z. onafhankelijk van de, gezien de ervaring wellicht nog jaren op zich laten wachtende resultaten van vorengenoemde commissie-arbeid – vast te stellen, dat de groep gewetensbezwaarden inzake militaire dienst bij voorrang in aanmerking dient te komen voor eigen geestelijke raadsman, en dat het een bezoldigd geestelijk raadsman, en dat het juist is onze houding tegenover deze gewetensbezwaarden ook naar buiten toe duidelijk te stellen.

Prae-advies Hoofdbestuur

Ontraden, omdat voor dit doel geen beroepskracht nodig lijkt. Prof. Dr. J. C. Brandt Corstius trad tot dusverre op als geestelijk raadsman voor gewetensbezwaarden, uiteraard met medewerking van de gehele geestelijke verzorging. Hij wordt juist in 1963 vervangen. Aan de activiteit van de nieuwe functionaris zal ruime bekendheid worden gegeven.

Op de in de toelichting geformuleerde vragen wordt als volgt geantwoord:

1. Geen bezwaar.
2. Deze maatregelen zijn door het D.B. behandeld (zie jaarverslag).
3. Het betreft een organisatorische kwestie.
4. Alzijdige voorlichting.
5. Zie jaarverslag.
6. Nieuwe pogingen worden ondernomen.

6a. Amendement:

Toe te voegen aan voorstel 6 (Amsterdam Tuinsteden West):

1. De jonge mens, die een beroep doet op de dienstweigeringswet en behoefte heeft aan een raadsman ter voorbereiding van het gesprek met de Commissie, welke de gewetensbezwaren onderzoekt, dient

- a. voorgelicht te kunnen worden over de werkwijze van de Commissie, maar vooral
- b. in een gesprek met deze raadsman tot meer klaarheid ten aanzien van deze problematiek te geraken.

Het Hoofdbestuur onderzoekt deze mogelijkheden.

2. Via de documentatie dient de aandacht gevestigd te worden op de raadsman voor de erkende dienstweigeraars. (*Voorburg-Rijswijk*)

Prae-advies Hoofdbestuur:

Deze suggestie beantwoordt aan de bedoelingen van het Hoofdbestuur.

7. Het congres, enz., besluit tot de volgende uitspraak:

Het Humanistisch Verbond spreekt zich, op morele gronden, uit tegen elk gebruik van kernwapens. Het acht het daarnaast en tegelijkertijd haar taak, ter verwezenlijking van een wetenschappelijke benadering van de problemen van oorlog en vrede, alle morele en, voor zover mogelijk, daadwerkelijke steun te geven aan het werk van de Pugwash-beweging. (*Den Helder*)

Toelichting:

a. Het Humanistisch Verbond is een geestelijk centrum, dat, naast allerlei andere taken, ook en vooral, voortvloeiende uit zijn beginselverklaring, een gewetensfunctie vervult; en dus opkomt voor de menselijke waardigheid en de humanisering van de samenleving tracht te bevorderen.

b. Daarbij wordt verwezen:

1. naar de „Verklaring over de Wereldpolitiek”, die tijdens het congres van de IHEU in augustus 1962 te Oslo aan de orde werd gesteld, en waarvan de aanhef luidt: „Daar de nucleaire impasse (die van de kernbewapening) zowel een dodelijke bedreiging als een uitdaging voor de mensheid betekent, moeten humanisten er op uit zijn hun bijdrage te leveren voor het voortbestaan van de mensheid.”;
2. naar de resultaten van de internationale Pugwashconferenties, die o.a. stellen dat elke verhoging van de radio-activiteit in de dampkring schadelijke gevolgen heeft voor nog ongeborenen en
3. naar de nota van het Nederlandse Pugwash-Comité, welke op 30 juni 1962 verscheen onder de titel Problemen van kernbewapening, Bescherming en Voorlichting, en waarin het o.m. heet: „Het bewustzijn, dat indien de tegenwoordige ontwikkeling niet tijdig radicaal wordt afgebogen, een kernoorlog binnen ten hoogste enkele tientallen jaren niet zal kunnen uitblijven, vervult ons juist met de grootste zorg. Voor pogingen om een derde wereldoorlog te voorkomen, zal er nog maar een beperkte, misschien zelfs een benauwend korte tijd zijn.” En, zo menen de Pugwashgeleerden verder „...dat, zeker in een vrije democratische wereld, de gehele bevolking moet worden doordrongen van de gebiedende noodzaak om met alle krachten oorlog te voorkomen, de enige weg tot behoud van de menswaardigheid van de samenleving of zelfs het bestaan van de mensheid.”

c. De voorgestelde uitspraak moet een logische

konsekwentie van de „Verklaring” van Oslo worden geacht.

Prae-advies Hoofdbestuur:

Morele en waar mogelijk daadwerkelijke steun aan het Pugwash-Comité zal door het Hoofdbestuur gaarne worden bevorderd.

Een uitspraak van het Humanistisch Verbond op morele gronden tegen elk gebruik van kernwapenen wordt op dit moment met klem ontraden. Het staat immers niet vast, dat men op humanistische gronden op dit punt tot een eensluidende conclusie moet komen. Dit is door de humanistische beweging nationaal en internationaal tot nu toe steeds erkend.

8. Het congres, enz., neemt kennis van de resoluties van het 3e internationale congres van de International Humanist and Ethical Union te Oslo in de zomer van 1962, gaat met de inhoud daarvan akkoord en draagt het hoofdbestuur op voorzoveel nodig de uitvoering ervan te bevorderen. (*Hoofdbestuur*)

a. Bevolkingsregeling en anti-honger campagne.

Dit derde congres van de IHEU verleent goedkeuring aan de aktie van het bestuur van de IHEU, tot steun aan de „Anti-Honger Campagne”, op initiatief van de Food and Agricultural Organization van de United Nations. En de ledenorganisaties, in Oslo vertegenwoordigd, hebben op zich genomen deze campagne voorrang te geven in hun werkprogramma's.

Wij juichen het initiatief van de FAO toe als een opmerkelijk voorbeeld van humanistische activiteit, en wij hopen dat de organisaties en personen, die binnen het kader van deze campagne werkzaam zijn, de nadruk zullen leggen op het onverbreekelijke verband tussen bevrijding van de honger en bevolkingsregeling.

b. Project van de Indian Radical Humanist Movement.

Aangezien een project onder auspiciën van de Radical Humanist Movement of India de grondbeginselen van de Anti-Honger Campagne in de praktijk brengt en aan de eisen van de FAO schijnt te voldoen, bevelen wij het aan voor onmiddellijke bestudering door het Dagelijks Bestuur van de IHEU. Wij verzoeken het Dagelijks Bestuur dit project op zijn waarde te onderzoeken, het te bespreken met de regeringen of andere instanties wier toestemming vereist is, en zijn bevindingen en aanbevelingen zo spoedig mogelijk mede te delen aan de ledenorganisaties van de IHEU.

c. Humanisten roepen op tot een nieuw perspectief in de internationale samenleving.

De ontwikkeling van de beschaafde wereld is meer gericht op samengaan dan op een afzondering van nationale gemeenschappen.

De grote humanistische traditie van verdraagzaamheid is nooit alleen maar een middel tot het doel geweest, zij belichaamt respect voor de eisen van anderen, en een verplichting om te streven naar overeenstemming. De geschiedenis rechtvaardigt dit praktische vertrouwen in de mens. De problemen van ieder volk zijn in zekere zin de problemen van allen geworden, en de huidige behoefte aan wederzijdse verdraagzaamheid, die tot uiting komt in zelfbeheersing en in internationale samenwerking, wordt in brede kring erkend.

Geen enkele economische of politieke formule kan overal worden toegepast, ook niet in de toekomst. De Amerikaanse democratie is niet identiek aan de Britse. India heeft andere regelingen nodig dan Frankrijk. Niettemin is elk echt democratisch streven gericht op het totstandbrengen van meer open, rechtvaardige en doelmatige samenlevingen.

Veroveren is uit de tijd, en zelfs de Grote Mogendheden beginnen dit in te zien. Hoezeer men ook de voorkeur zou geven aan spoedige en volledige ontwapening, toch moet erkend worden, dat dit slechts een uiteindelijk doel kan zijn, te bereiken via economische en politieke pogingen tot verbetering.

Pogingen om andere regeringen te overtroeven, zijn van oudsher beschouwd als een wettig streven. Het bevredigt psychologische behoeften, maar geeft tegelijkertijd blijk van innerlijke onzekerheid. De stelling dat het alleen maar mogelijk is voordeel te behalen door anderen te benadelen moet worden herzien. In feite is dit ten dele reeds gebeurd. Iedere menselijke overeenkomst, hetzij moreel of materieel, kan zo opgesteld worden, dat zij voordeel oplevert voor alle betrokken partijen. Wij moeten er naar streven dit te maken tot een algemeen geldend criterium.

De volgende periode van tien jaar zal waarschijnlijk beheerst worden door overgangstechnieken in internationale betrekkingen. De geneigdheid tot de tactiek van het overtroeven zal niet verdwijnen, maar kan gematigd worden. Heden ten dage is er een krachtige tendentie, die erop gericht is de mensheid bekrompen politieke, economische en religieuze dogma's te doen overwinnen en het vertrouwen in de menselijkheid die de gehele mensheid gemeen heeft te bevorderen. Deze tendentie dient versterkt te worden, opdat de nieuwe aanpak zijn bruikbaarheid kan bewijzen nu kortzichtige methoden in discrediet geraakt zijn.

De humanistische beweging doet een beroep op alle mannen en vrouwen, die de feiten en behoeften van onze tijd erkennen om hun krachten in te zetten voor de voorlichting en zelfbevrijding die de geestelijke voorwaarden vormen voor een wereldbestel zonder hetwelk de mensheid niet kan gedijen en misschien mogelijk niet kan voortbestaan.

Amendement

Achter het woord „anderen” (2e alinea) een punt plaatsen en de tekst te vervolgen bij: „De problemen van ieder volk etc.” en aldus te doen vervallen: „en een verplichting om te streven naar overeenstemming. De geschiedenis rechtvaardigt dit praktische vertrouwen in de mens.” (Dordrecht)

Prae-advies: Het is uiteraard niet mogelijk een resolutie van een internationaal congres achteraf te wijzigen. Het congres hoeft natuurlijk dergelijke resoluties niet te onderschrijven als het dat niet wenst.

d. Wereldpolitiek. (zie verklaring op pag. 30)

Het Congres heeft kennis genomen van een verklaring aangaande de wereldpolitiek en dringt er bij iedere aangesloten organisatie op aan een kleine permanente werkgroep voor Wereld-Veiligheid samen te stellen met de volgende opdrachten:

1. het bestuderen van de problemen van nationale verdediging en internationale veiligheid;
2. het leggen van contact met andere groepen die zich bezighouden met deze problemen en met deze alle mogelijke vruchtbare samenwerking tot stand te brengen;
3. het bewuste denken over deze problemen binnen de organisatie te stimuleren, voor te lichten en onder woorden te brengen, en voorstellen tot actie te doen, indien dit gewenst mocht zijn;
4. Het IHEU-secretariaat op de hoogte te stellen van elke ontwikkeling die van algemeen belang zou kunnen zijn, en eens per jaar een verslag uit te brengen aan het Dagelijks Bestuur omtrent de werkzaamheden van de werkgroep ten aanzien van het nationale beleid en de publieke opinie inzake de verdediging.

VIII Verkiezingen

a. Hoofdbestuur

Voorzitter:

1. Dr. J. P. van Praag, Voorburg

Ondervoorzitters:

2. Mr. Dr. H. J. Roethof, Voorburg
3. J. Bijleveld, Bennebroek

Secretaris:

4. B. J. Max, Amersfoort

Penningmeester:

5. Drs. J. Koopman, Voorburg

Leden:

6. Dr. H. Bongers, Oosterbeek
7. Mejr. Mr. J. J. Th. ten Broecke-Hoekstra, 's-Gravenhage
8. Drs. J. H. P. Colpa, Assen
9. Drs. W. van Dooren, Bilthoven¹⁾
10. Mevr. J. K. van Eck, Rotterdam
11. Mevr. D. Heroma-Meilink, Amstelveen²⁾
12. E. T. Hoven, Amsterdam
13. J. de Leede, Waddinxveen
14. Dr. E. Nordlohne, Amsterdam
15. W. A. van Opijnen, Emmen
16. Mr. M. G. Rood, Amsterdam
17. Prof. Dr. B. W. Schaper, Oegstgeest
18. Mevr. Mr. H. Singer-Dekker, Rijswijk (ZH)
19. P. Spigt, Amsterdam
20. Prof. Dr. G. Stuiveling, Hilversum
21. Drs. D. de Vries, Enschede
22. Prof. Dr. L. G. van der Wal, Delft

(Hoofdbestuur)

Van de kandidaten, die in 1961/1962 nog geen lid van het Hoofdbestuur waren, vermelden wij hieronder enige gegevens:

¹⁾ Drs. W. van Dooren, Bilthoven. Geboren in 1934 – Secretaris Gemeenschap Bilthoven. Geestelijk Raadsman voor de Inrichtingen van Justitie. Leraar Duits aan Gymnasium. Gestudeerd in Theologie en Filosofie.

²⁾ Mevrouw D. Heroma-Meilink, Amstelveen. Geboren in 1908. Lid van de Centrale Commissie Geestelijke Verzorging. Secretaresse van de Stichting voor Bureaus voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden. Lid van de Tweede Kamer voor de P.v.d.A.

b. Redacteurs

Mens en Wereld – P. W. van der Vliet, Amsterdam

In en Om – Th. W. Polet, Soestdijk
Woord van de Week – J. van den Ban, Utrecht
Kader – Th. W. Polet, Soestdijk

Hoofdbestuur

c. Financiële Commissie

J. Homburger, Amsterdam (Tuinsteden West)
A. Lansink, Amsterdam (Tuinsteden West)
E. Happé, Amsterdam (Tuinsteden West)
R. van Kleef, Soest (Soest/Baarn)
L. Vons, Vlaardingen (Hoofdbestuur)

Voor hen, die hun vakantieplannen reeds maken, hieronder een overzicht van datgene, wat in 1963 wordt georganiseerd.

1 Bejaardenweken in „De Ark”

Gezien de bijzonder geslaagde weken in 1962 worden in 1963 4 bejaardenweken gehouden. De weken van 11 t/m 25 mei zijn reeds volgeboekt.

Voor de weken van 14 t/m 28 september is nog plaats. De leiding van de week van 14 t/m 21 september berust bij mevrouw G. W. G. Rudelsheim-Hamer.

Voor de week van 21 t/m 28 september is nog niet bekend wie de leiding heeft.

De prijs bedraagt f 38,50 per week, terwijl elke gast recht heeft op 1 consumptiekaart van 21 consumpties voor f 3,50.

2 Vakantie op „De Ark”

De reserveringen voor „De Ark” zijn in volle gang. Zo u niet te laat wilt komen raden wij aan spoedig te bespreken. In het bijzonder adviseren wij u het voor- en naseizoen. Folders worden u op aanvraag toegezonden. Correspondentie te richten aan: „De Ark”, Belvédèrelaan 14, Nunspeet, tel. 03412 - 24 04.

U weet het: Leden van het Verbond ontvangen 10 % reductie op de pensioenprijzen (alleen voor zichzelf).

3 Zomerkampen voor de jeugd

De buitenwerkkommissie van het Humanistisch Verbond organiseert in 1963 de volgende kampen:

a **Kinderkamp 10-13 jaar** te Elspeet in „de Korenbloem”, en wel van 20-27 juli.

Prijs: f 42,- incl. f 2,- zakgeld.

Opgeven bij de leiding, de heer en mevrouw J. Weggelaar, Erasmusgracht 23-III, Amsterdam. Tel. 020 - 8 39 19.

b **Jongerenkamp 13-15 jaar** te Beek (Gem. Bergh), bij Zeddam van 3-13 augustus en van 14 tot 24 augustus.

Het eerste kamp staat onder leiding van de heer P. van Soelen (Bilthoven); het tweede onder leiding van de heer en mevrouw E. R. Veuger (Zaandam).

De prijs bedraagt f 50,- per 10 dagen.

Opgave van deze kampen bij mevrouw E. Plettenberg-Sweid, Saffierstraat 76-I, Amsterdam. Tel. 020 - 73 83 69.

c **Het zee-kamp voor 13-15 jarigen** gaat niet door.

d **De trektocht naar het Maasdal in België** (aanv. Luxemburg) is volgeboekt.

Centrum voor

Humanistische Vorming

Een uitvoerige documentatie over het vormingsonderwijs is thans verschenen en aan belangstellenden gezonden. Bij de gemeenschappen is deze uitgave tegen de prijs van f 0,50 verkrijgbaar.

Aan alle deelnemers aan het Centrum werd het eerste nummer van een mededelingenblad met de titel „Taak en Toekomst” gestuurd. Het ligt in de bedoeling op deze wijze enkele malen per jaar de nodige informatie te verstrekken.

Uw taak... hun toekomst!

Centrum voor Humanistische Vorming Bijdrage f 3,75 per jaar.

Secretariaat: Oudegracht 152, Utrecht. Giro: 60 84 68 t.n.v. het Centrum voor Humanistische Vorming.